

© Editura EIKON

București, Calea Giulești 333, Sector 6,  
cod poștal 031310, România

Difuzare / distribuție carte: 021 348 14 74  
0733 131 145, 0728 084 802  
difuzare@edituraeikon.ro

Redacția: 021 348 14 74  
0728 084 802, 0733 131 145  
contact@edituraeikon.ro  
www.librariaeikon.ro

Editura Eikon este acreditată de  
Consiliul Național al Cercetării Științifice (CNCS)

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României  
**REBREANU, LIVIU**

**Laudă țăranului român = Hommage au paysan roumain /**  
Liviu Rebreanu ; trad., pref. de Jean-Louis Courriol / traduction,  
préface de Jean-Louis Courriol. - București : Eikon, 2026

ISBN 978-606-49-1730-0  
I. Courriol, Jean-Louis (trad. ; pref.)  
821.135.1

DTP: Mihăiță Stroe

Editor: Valentin Ajder

Liviu Rebreanu

*Laudă țăranului român*  
*Hommage au paysan roumain*

Prefață și traducere de Jean-Louis Courriol  
Préface et traduction de Jean-Louis Courriol

**E I K O N**

București, 2026

souple, l'histoire du peuple roumain comme on n'en connaît aucun portrait de masse plus précis et plus exact. Discours de réception unique donc, incursion sans égale dans la destinée troublée d'un peuple, mais sous sa plume, admirable de justesse nullement triomphaliste ou partialement chauvine, ce texte doit être mis sous les yeux de tous, jeunes élèves désireux de connaître le passé de leur peuple, étrangers mal informés de la destinée des Roumains, dirigeants politiques confrontés à l'avenir d'une nation dont Liviu Rebreanu offre la vision éclairante de l'histoire indispensable à la construction du futur. En quelques pages vibrantes et pondérées, animées d'une passion pour un peuple dont tous ses romans sont la plus puissante épopée littéraire, Liviu Rebreanu donne de la Roumanie le portrait le plus juste et le plus admirable. Il fallait extraire ce texte des annales poussiéreuses des discours de circonstance de l'Académie Roumaine et en faire, en roumain et en français, la plus belle illustration de l'art d'un écrivain puissant et du destin d'un peuple.

Le traducteur de toute  
l'oeuvre romanesque de Liviu Rebreanu,  
JEAN-LOUIS COURRIOL

### Domnilor Colegi, Onorați Ascultători,

Ales într'un loc nou creat și dorind totuși să mă conformez uzului academic de-a elogia pe un înaintaș, mă văd silit să mă prezint cu unul de-a-fară, cu strămoșul meu și al unora dintre d-voastră, într'un sens mai larg strămoșul tuturor: țăranul român...

Mă simt destul de jenat că viu în fața d-voastră să laud tocmai pe cel mai umil Român, și-mi dau seama că fapta aceasta nu e prea abilă. Când vorbești despre un om mare sau despre reprezentantul unei clase puternice, ai certitudinea că orice vei spune, nu va părea nimănui prea mult, și nici o laudă prea exagerată. Înaintașul, cu care îndrănesc eu să mă înfățișez, e sărac și slab. Așa a fost totdeauna și așa va fi, probabil, totdeauna. Munca și suferințele lui hrănesc și îmbogățesc pe asupritorii lui.

El e destinat să rămână veșnic gol.

Lauda aceasta totuși nu vrea nici să înalțe, nici să dărâme și nici măcar să dovedească nimic, ci doar să mărturisească o credință și solidaritatea mea continuă cu inima celor mulți cari au avut parte tot de ocări și proboziri, și prea arar de vorbe bune...

În viața altor națiuni, țărănimea a putut avea, și a avut, un rol secundar, șters; pentru noi însă e izvorul românismului pur și etern. La noi, singura realitate permanentă, inalterabilă, a fost și a rămas țăranul. Atât de mult că, de fapt, țăranul român nici nu e țăran ca la alte popoare. Cuvântul însuși e de origine urbană, cel puțin în semnificația actuală.

Țăranul nu-și zice niciodată țăran. Doar în vremile mai noi și sub influențe politice a pătruns și la iară cuvântul, spre a indica pe omul dela sat în contrast cu cel dela oraș. Țăranii însă numesc pe țărani, simplu, oameni.

De fapt țăranul n'are nume pentru că nu e nici clasă, nici breaslă, nici funcție, ci poporul însuși, omul român. Pentru toată lumea, țăran e sinonim cu Român, pe când orășan nu, ba în general dimpotrivă, mai cu seamă în ochii țăranului.

Țăranul a rămas Român și sub barbarii cei vechi și sub cotropitorii ceilalți; în schimb orășenii s'au

cam arătat Ilirci cu Thrcii, Greci cu fanarioșii, Ruși cu Muscalii, Nemții cu Austrieii, până să devină Români sută în sută, sub Români.

Nu știu când a apărut în istorie țăranul așa cum îl definește știința de azi, adică omul care cultivă pământul din moși-strămoși și care se simte legat de pământ prin rădăcini adânci.

Barbarii de odinioară, străbunii națiunilor mari și mici de azi, n'au avut, pa-re-se, țărani, cel puțin în secolele când marea strămutare îi arunca mereu de colo până colo prin Europa sălbătăcită. Neamuri războinice, pornite pe cuceriri și deci spre traiul din munca altora, ele disprețuiau legătura cu pământul. În viața lor, rolul de căpetenie îl aveau creșterea vitelor, vânătoarea și războiul, care e tot un fel de vânătoare, dar de oameni.

Istoricii, inclusiv cei români, nu se prea înțeleg între dâșii când e vorba de trecutul nostru. Într'o privință totuși sunt de acord cu toții, anume că aici, la noi, pe pământurile noastre, se face agricultură din vremuri imemoriale.

Dar existența agriculturii presupune existența țăranului. Năvălitorii nestatornici, umblători după pradă și setoși de sânge, nu se îndemneau să scormonească ogorul. Trebuie deci să fi muncit poporul băștinaș peste care puhoaiile de barbari au alunecat și s'au scurs val cu val.

Băstinașii s'au învățat, de sigur după aspre experiențe, să nu se amestece de loc, sau cât mai puțin posibil, în luptele năvălitorilor ce se perindau.

Războaiele erau totale și pe-atunci, mai ales din partea barbarilor cari purtau cu dâșii femeile, copiii și bătrânii, împreună cu toate animalele. Dar pe-atunci munții și codrii ofereau încă refugii destul de sigure pentru autohtonii cari voiau să rămâie neutri. Cotropitorii înșiși rareori se răspândeau departe de marile căi de trecere și de pășunile cari le hrăneau vitele. Iar când s'a întâmplat ca unii să se împrăștie și să se adoială, o minune cum a rezistat și a persistat aici poporul nostru, în mijlocul tuturor uraganelor.

Dar țăranul român, existența lui permanentă pe aceste plaiuri, poate deslega taina aceasta și altele care ne privesc. Țăranul e începutul și sfârșitul. Nu-mai pentru că am fost neam pașnic de țărani, am putut să ne păstrăm ființa și pământul...

Când se abat marile urgii, oamenii bogați, posedanții de toate felurile, sunt imediat gata de ducă. Ei n'au legături organice cu pământul țării și se despart ușor de orașele sau de castelele în care locuiesc, siguri că vor găsi, cu aurul lor, în alte țări, alte orașe și alte castele, unde vor putea continua viața ușoară de belșug... Țăranul nu pleacă nici

de voie, nici de nevoie. El n'are unde să-și mute sărăcia, pentru că, smuls de pe ogorul lui, ar fi osândit să piară ca un arbore smuls din rădăcini. De aceea țăranul e pretutindeni păstrătorul efectiv al teritoriului național. Și dacă e așa în general, de ce n'ar fi și pentru țăranul român, a cărui dragoste de pământ e mai mare și mai naturală decât a altora? Căci pentru țăranul nostru pământul nu e un obiect de exploatare, ci o ființă vie, față de care nutrește un sentiment straniu de adorație și de teamă. El se simte zămislit și născut din acest pământ ca o plantă fermecată care nu se poate stârpi în vecii vecilor. De aceea pământul e însuși rostul lui de-a fi.

Pământul nostru are un glas pe care țăranul îl aude și-l înțelege. E „sfântul pământ inspirator” care ne-a modelat trupul și sufletul, care prin soarele și apele și munții și șesurile lui ne-a dăruit toate calitățile și defectele cu care ne prezintă azi în lume. Pământul acesta parcă nici nu poate produce decât numai Români.

Astfel, destinul pământului care ne-a născut și ne-a crescut a trebuit să comande și destinul dezvoltării neamului nostru. El ne-a impus multe veacuri de-a rândul o existență aproape vegetală, o existență de chinuri și umilinți pe care numai țăranul o putea îndura.